

BAUWEL, Louis van (Wiekevorst 15 maart 1888 – Kessel-Lo 14 december 1948).

Was de zoon van een schoolhoofd te Wiekevorst. Van Bauwel behaalde in 1912 het doctoraat in de rechten aan de Katholieke Universiteit Leuven, vestigde zich te Antwerpen als advocaat en werd in

1914 oorlogsvrijwilliger. Gewond te Lombardsijde, herstelde hij in Londen waar hij tot het einde van de oorlog verbleef. Na de Eerste Wereldoorlog werd Van Bauwel benoemd tot rechter en onderzoeksrechter in de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen. In 1927 nam hij om principiële redenen ontslag als magistraat, na een ophefmakend incident in verband met een gerechtelijk onderzoek te Deurne. Hij werd juridisch adviseur bij de firma Lieven Gevaert. Van 1931 af was hij hoogleraar te Leuven. Een slepende ziekte dwong hem van 1941 af tot inactiviteit.

Als student militeerde Van Bauwel voor de vernederlandsing van de universiteit. Hij zat in de redactie van het studentenweekblad *Ons Leven*, was voorzitter van de Antwerpse Gouwgilde en ondervoorzitter van het Katholiek Vlaams Hoogstudentenverbond (KVHV), medewerker van *Met Tijd en Vlijt* en van het Vlaamsch Rechtsgenootschap.

Tijdens zijn verblijf te Londen verbleef hij bij Floris Prims en werkte er mee aan diens krant *De Stem uit België*.

In 1921 werkte Van Bauwel mee aan de heroprichting van het *Rechtskundig Tijdschrift*, waarvan hij ook, als redactiesecretaris, de leiding opnam. Het was ongetwijfeld onder zijn impuls dat dit tijdschrift tussen 1924 en 1927 de aloude banden verbrak met de Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden, omdat de plak daar toen werd gezwaaid door Louis Franck die na de oorlog van de V.B. was vervreemd.

In de jaren 1920 maakte Van Bauwel naam door zijn wetenschappelijke artikels in het Nederlands, vooral over gerechtelijk en administratief recht. Op de periode 1924-1927 na, was Van Bauwel ook actief in de Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden. Hij publiceerde tevens artikels over het vraagstuk van de vernederlandsing van het gerecht.

Met zijn benoeming in 1931 als hoogleraar te Leuven, nam Van Bauwel de zware taak op zich, een aantal basisvakken voor het eerst in het Nederlands te doceren. Als auteur van het *Handboek van het Burgerlijk Procesrecht* (4 dln., 1934-1940) werd hij een van de grondleggers van de Nederlandse rechtsleer en rechtstaal in België.

In 1932 werd een flamingantische campagne gevoerd voor de benoeming van Van Bauwel als raadsheer in het hof van beroep te Gent; de provincieraad droeg hem voor, maar de Fransgezinde kandidaat van het hof van beroep te Gent werd benoemd.

Van Bauwel behoorde ook tot de katholieke Vlaamse intelligentsia die in de jaren 1930 naar het federalisme evolueerde. Al in 1928 en 1929 had hij onder het pseudoniem van J. Terheyden artikels in deze zin gepubliceerd. In 1935 was hij samen met Gaston Eyskens en andere hoogleraren en academici een der promotors van het Leuvense weekblad *Nieuw Vlaanderen*, dat een sterke impuls gaf aan de gedachte van een Vlaamsche Concentratie op federalistische grondslag.

In 1937 stelde Van Bauwel in opdracht van de Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden een rapport op over de toepassing van de wet van 1935 op het taalgebruik in rechtszaken.

WERKEN: Artikelen in *Nieuw Vlaanderen* (1935); – *Handboek van het Burgerlijk Procesrecht*, 4 dln., 1934-1940; – ‘Inrichting voor België van een ‘Raad van State’ en het vraagstuk der administratieve Rechtspraak’, in *De Gids op maatschappelijk gebied* (1920), p. 169-181; – ‘De enkele rechter en de hervorming onzer rechterlijke instellingen’, in *Rechtskundig Tijdschrift* (1922), p. 85-91, 97-102 en 113-118; – ‘De besturen optredend als rechtspersoon en als overheid’, in *Rechtskundig Tijdschrift* (1923), p. 165-172; – ‘De herziening van de rechterlijke inrichting en van de rechtspleging’, in *Rechtskundig Tijdschrift* (1924), p. 106-114; – ‘De vervlaamsching van het Gerecht’, in *Rechtskundig Tijdschrift* (1925), p. 57-66; – J. Terheyden (pseudoniem), ‘Een staatsrechtelijk vraagstuk. De oplossing van den Taalstrijd’, in *Rechtskundig Tijdschrift* (1928), p. 113-176 en 352-355; – id., ‘De staatsrechtelijke kant van de taalkwestie in België’, in *Rechtskundig Tijdschrift* (1929), p. 216-265.

LITERATUUR: H. van Goethem, ‘De bond der Vlaamse rechtsgeleerden (1885-1964)’, in H. van Goethem (ed.), *Honderd jaar Vlaams rechtsleven*, 1985, p. 13-199; – id., *De taaltoestanden in het Vlaams-Belgisch gerecht 1795-1935* (Verhandelingen van de KAWLSKB, klasse der letteren, jg. 52, nr. 134, 1990).

HERMAN VAN GOETHEM